

Sylabus predmetu Globálne výzvy (nielen) pre žurnalistov
Katedra žurnalistiky, Filozofická fakulta Univerzity Komenského

Názov predmetu	Globálne výzvy (nielen) pre žurnalistov
Skratka predmetu	GVŽ
Fakulta	FiF UK
Odporúčaný ročník	2. Bc, ale otvorený všetkým ročníkom
Semester	Letný
Rozsah výučby	1 P + 1 S
Kredity	3 kredity
Garant predmetu	Mgr. Frédérique Hazeová
Ďalšie vyučujúce	Mgr. Stanislava Luppová, Mgr. Stanislava Harkotová
Ďalší prednášajúci odborníci	viď pri jednotlivých témach (viac info na stránke www.svetmedziriadkami.sk)

Kľúčové slová: kritická analýza diskurzu, analýza mediálnych rámcov, globálne výzvy, rozvoj, globálna žurnalistika, rozvojová žurnalistika

Anotácia kurzu:

Cieľom kurzu je rozšíriť povedomie budúcich novinárov a študentov ďalších relevantných odborov o globálnych otázkach, problémoch a prepojeniach a zároveň o našej role pri ich vzniku a riešení. Po absolvovaní kurzu by mali študenti lepšie porozumieť globálnym súvislostiam, prepojenosti sveta a rôznym perspektívam tých istých problémov z pohľadu ľudí žijúcich kdekoľvek na našej planéte. Mali by nadobudnúť schopnosť adekvátne o týchto súvislostiach informovať, respektíve aplikovať uvedomenie si týchto súvislostí do praxe (či už po metodologickej stránke využitím schopnosti základnej diskurzívnej analýzy, alebo po obsahovej stránke znalosťou súvislostí a zdrojov a schopnosťou ich uvedomelého využitia). Ide o praktické aplikovanie nadobudnutých kompetencií do praxe.

Cieľom kurzu nie je učiť "čo si myslieť", ale "ako myslieť", ako kriticky a analyticky premýšľať o rôznych globálnych témach, ako si vymieňať šablóny vnímania reality - a tiež, ako si vôbec uvedomiť, že tieto šablóny existujú.

Sylabus predmetu:

1) Úvodná hodina

- Základné informácie ku kurzu, spôsob spolupráce, novinárske výstupy
- Úvod do globálnej (rozvojovej) žurnalistiky

2) Základy diskurzívnej analýzy alebo čo sa píše medzi riadkami?

Počas tejto dvojhodinovky študentov bližšie oboznámime s metódou kritickej analýzy diskurzu novinárskych výstupov. Vo všetkom, čo novinár vytvorí, sú reflektované nielen jeho poznatky, ale i viac či menej vedomé postoje, stereotypy alebo predsudky a zároveň jeho pozícia vo svete. Prostredníctvom jednoduchšej analýzy diskurzu by študenti mali vedieť tieto postoje odhaliť už pri tvorbe výstupov a v prípade potreby sa ich vyvarovať.

Prednášajúci odborníci: Peter Ivanič a Andrej Návojský

3) Medzinárodné vzťahy z perspektívy mocenských vzťahov

Na tie isté javy a skutočnosti v medzinárodných vzťahoch sa dá pozeriť z viacerých perspektív. Na jednej strane sú tí, ktorí svetu dominujú – tzv. Západ či čoraz silnejšia veľmoc Čína, na strane druhej tzv. *subalterns*, krajiny globálneho Juhu, tzv. rozvojové krajiny. A každý z nich vníma svet a jeho problémy z inej strany, čo by sme mali pri informovaní o ňom zohľadňovať.

Prednášajúci odborníci: Peter Ivanič a Andrej Návojský

4) Globálne prepojenia - posilnenie uvedomenia si prepojenosti sveta

V tejto časti kurzu posilníme kompetencie nadobudnuté počas predchádzajúcich týždňov využitím konkrétnych prípadových štúdií poukazujúcich na prepojenosť sveta. V praxi si budeme skúšať metódu, ktorú sme sa naučili v predošlých týždňoch.

Prednášajúci odborníci: Peter Ivanič a Andrej Návojský

5) Terénna aktivita - vyberieme sa do terénu (návšteva tlačového oddelenia zastúpenia OSN vo Viedni)¹

6) Trvalo udržateľný rozvoj

Trvalo udržateľný rozvoj je taký prístup k rozvoju ľudskej spoločnosti, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov. Pozostáva z troch prelínajúcich sa dimenzií – environmentálnej, sociálnej a ekonomickej. Ide o prierezovú tému, ktorá sa týka aj všetkých ďalších v kurze, túto stratégiu v roku 2015 prijala aj OSN a následne aj Slovensko.

Prednášajúci odborníci: Peter Ivanič

7) Globalizácia a svetový obchod

Globalizácia je mnohosmerný proces, ktorého dôsledkom je, že svet neovplyvňuje len nás, ale i my ovplyvňujeme svet. Študentom predstavíme pojem globalizácia z viacerých

¹ Nemusí nutne nasledovať v tomto poradí - termín si dohodneme spoločne počas kurzu.

svet medzi riadkami

perspektív, naučíme sa rozpoznávať vplyvy a perspektívy globalizácie, porozumieť príčinám a dôsledkom prirýchlej globálnej integrácie a oboznámime sa s globálnymi súvzťažnosťami, súvislosťami a politikami, s dôrazom na globálne produkčné reťazce a na to, kto a ako určuje pravidlá fungovania dnešného sveta.

Prednášajúci odborníci: Stanislava Luppová

8) Chudoba a nerovnosť

Táto téma sa zaoberá mnohorozmernou povahou chudoby tak v menej rozvinutých, ako i rozvinutých krajinách. Ukážeme si, že priepasť medzi bohatými a chudobnými sa prehĺbuje, na Slovensku, ako aj v iných kútoch sveta. Ukážeme si, že rozdiel nie je len v tom, koľko si toho môže chudobný človek oproti bohatému nakúpiť, ale aj v ich rozličných príležitostiach a možnostiach. Budeme sledovať na chudobu vplyvajúce faktory, ako sú vzdelanie, zdravie či rod a pokúsime sa odhaliť možné príčiny a dopady chudoby, čo by mali študenti následne vedieť aplikovať v praxi.

Prednášajúci odborníci: Tímea Stránská

9) Ľudské práva a rodová rovnosť

Táto téma objasňuje, čo sú to ľudské práva, ako sa nás týkajú, prečo na nich záleží a akým spôsobom sú vymožiteľné a chránené. Ukážeme si, že predstavujú významnú časť života každého z nás a ich porušovanie je jedným z hlavných problémov, ktorým čelíme. S prípadmi, keď sú niekoho ľudské práva porušované, sa mnohí z nás stretávajú každý deň, často však bez toho, aby sme boli tieto porušenia schopní identifikovať a účinne im brániť. A to sa týka aj novinárov, ktorí by mali byť na ich porušovanie citliví a svojim dielom pomáhať pri ich presadzovaní. Tému si rozoberieme na príklade špecifických ľudských práv spojených s témou rodovej rovnosti.

Prednášajúci odborníci: Jarmila Lajčáková

10) Migrácia

Porozumenie fenoménu migrácia v celej jeho šírke by malo byť súčasťou všeobecného rozhľadu novinára, ktorý by mal vedieť reflektovať na dianie v tejto oblasti. Opak je však pravdou a o tejto téme sa často viac než konštruktívne diskutuje, skôr vášnivo dohaduje. Študenti sa počas kurzu dozvedia, že ľudia odjakživa odpovedali migráciou na meniace sa podmienky životného prostredia či sociálne problémy, vďaka čomu porozumejú jej príčinám a dôsledkom.

Prednášajúci odborníci: Zuzana Številová

11) Životné prostredie a planetárne medze

Táto téma sa zameriava na ekologické otázky, rolu ľudstva pri devastácii a ochrane životného prostredia a ukáže študentom, čo môžeme spraviť pre udržateľnú budúcnosť našej planéty. Študenti sa vďaka kurzu zorientujú v environmentálnych otázkach a porozumejú ekologickým prepojeniam vo svete tak, aby tieto poznatky dokázali aplikovať vo svojich výstupoch.

Prednášajúci odborníci: Lukáš Zorád

12) Meniaca sa klíma

Posledná z tém kurzu sa zaoberá klimatickými zmenami (pokiaľ používame plurál, ide o zmeny spôsobené tak človekom, ako aj prírodou). Študenti by sa mali naučiť rozoznávať, kedy v rámci diskurzu dochádza k manipulácii s verejnosťou. Ukážeme si tiež, aké dopady má zmena klímy, akým spôsobom sa týka nás a ako iných častí planéty, poukážeme na nerovnosť medzi tými, ktorí planétu najviac znečisťujú a tými, ktorí sú meniacou sa klímou najviac postihnutí.

Prednášajúci odborníci: Juraj Mesík

13) Skúškový týždeň

Záverečné kolokvium, spoločné zhodnotenie kurzu, výmena kontaktov a otvorenie priestoru na ďalšiu spoluprácu.

Hodnotenie

K získaniu zápočtu bude potrebné absolvovať nasledovné:

- 2 a viac hodnotených článkov s prediskutovanou témou uverejnených v projektovej sekcii HN Globálne na portáli www.hnonline.sk^{2, 3}.
- Aktívna účasť na stretnutiach.
- Účasť na záverečnom kolokviu spojenom s diskusiou.

Ide nám v prvom rade o zapojenie študentov a vyučujúcich do vzájomnej diskusie a praktického ukotvenia naučeného, nie o "skúšanie" vedomostí.

Povinná literatúra

Učebné texty ku každej z tém - študenti ich dostanú v tlačenej podobe.

Odporúčaná literatúra:

Doplnená priebežne počas semestra.

² Študenti dostanú ku každému výstupu dôslednú písomnú spätnú väzbu pozostávajúcu z dvoch častí a) komentára a odporúčaní od aktívnych novinárov, b) komentára a odporúčaní od odborníka/odborníkov na danú tému.

³ Pre tých, ktorí nebudú môcť z pracovných dôvodov publikovať v projektovej sekcii HN Globálne, nájdeme individuálne riešenie.

